

DTP

T.B.M.M.
DEMOKRATİK TOPLUM PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 344
Tarih: 22.09.08.

70/270

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülerinin, F tipi hücre sistemine geçişi engellemek amacıyla, 20 Ekim 2000'de başlattıkları açlık grevleri üzerine 19 Aralık 2000 tarihinde, 20 cezaevine yaklaşık 10000 güvenlik görevlisi tarafından gerçekleştirilen operasyonları planlayanlar, yönetenler ve bizzat katılanlar hakkında soruşturma açılarak yargı önüne çıkarılması için Anayasa'nın 98. TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederim.

10/270-8969/19066

1. Fatma KURTULAN - Van
2. Ahmet TÜRK - Mardin
3. Selahattin DEMİRTAŞ - Diyarbakır
4. Emine AYNA -Mardin
5. Ayla AKAT ATA - Batman
6. Sebahat TUNCEL - İstanbul
7. M.Nezir KARABAŞ-Bitlis
8. Bengi YILDIZ - Batman
9. Sırrı SAKIK - Muş
10. M. Nuri YAMAN - Muş
11. Özdal ÜÇER - Van
12. Aysel TUĞLUK - Diyarbakır
13. Pervin BULDAN - Iğdır
14. Gültan KIŞANAK - Diyarbakır
15. Akın BİRDAL - Diyarbakır
16. İbrahim BİNİCİ - Şanlıurfa
17. Hasip KAPLAN - Şırnak
18. Sevahir BAYINDIR - Şırnak
19. Şerafettin HALİS - Tunceli
20. Osman ÖZÇELİK - Siirt
21. Hamit GEYLANİ-Hakkari

GEREKÇE

F tipi cezaevlerini hayata geçirmek için 19-22 Aralık 2000 tarihinde cezaevlerinde gerçekleştirilen "Hayata Dönüş" operasyonu, katliam derecesine varacak bir boyutta neticelenmişti. Operasyon sırasında Ümraniye Cezaevinde 7, Bayrampaşa cezaevinde 12, Bursa Cezaevinde 2, Uşak Cezaevinde 2, Çanakkale cezaevinde 4, Çankırı Cezaevinde 1, Ceyhan Cezaevinde 1, Sincan Cezaevinde 1 bir tutuklu ve hükümlü yaşamını yitirmişti. Sonrasında ise açlık grevlerinde 120 tutuklu daha hayatını kaybetmişti. Operasyon sırasında meydana gelen olaylardan daha çok tutuklu ve hükümlüler sorumlu tutulmuş ve haklarında açılan davalar kısa sürede neticelendirilerek cezalar verilmişti. Olaylar sırasında Uzman Çavuş Nurettin Kurt da hayatını kaybetmiş ve tutuklu ve hükümlülerce vurulduğu açıklanmıştı. Ancak Kurt'a yapılan otopside ölüme yol açan yaralanmaya "yüksek kinetik enerjili bir silahın" sebep olduğu belirlenmişti. Raporda, ölüme yol açan silahın sadece Kalaşnikof ya da G-3 piyade tüfeği olabileceği belirtilmiş ve Kurt'un askerlerin silahıyla hayatını kaybettiği kesinleşmişti. Dönemin Adalet Bakanı Sayın Hikmet Sami Türk ise askerlerce ateş edilerek hayatını kaybeden tutukluların askerlerle çatışmaya girdiğini ve bazı ölümlerin tutuklular arasındaki çatışmadan çıktığını ileri sürmüştü. Ancak Adli Tıp uzmanlarının raporları, Sayın Türk'ün iddialarının asılsız olduğunu ortaya koymuştu. Rapor'a göre, Koğuşlardan ateş edilmemiş, öldürücü dozun üzerinde gaz bombası kullanılmıştı. Kadın tutukluların ise güvenlik görevlilerinin kullandığı göz yaşartıcı ve gaz bombalarının çıkardığı yangında öldükleri belirlenmişti. Adli tıp uzmanlarının raporunda, yanarak ölen kadınların giysi parçaları ve ciltlerinde yanıcı olan solvent maddelerinin bulunduğu tespit edildiği vurgulanmıştı. Kömüre dönmüş koğuşlarda yapılan aramalarda silah bulunmadığı da açıklanmıştı. Bilirkişi raporunda ayrıca tutukluların bulunduğu taraftan güvenlik görevlilerinin bulunduğu yöne doğru ateş açılmadığı, atışların dışarıdan içeriye doğru yapıldığı belirtilmişti. Bu operasyon kapsamında, Bayrampaşa Cezaevinde "tutuklulara kötü muamele yaptıkları ve görevlerini kötüye kullandıkları" iddiasıyla 1460 kamu görevlisinin yargılandığı davayla ilgili, mahkeme 19 Haziran 2008'de zamanaşımı tarihinin dolduğunu belirtmiş ve kamu davasının tüm sanıklar tarafından da ayrı ayrı düşürülmesine karar vermiştir. Müdahil Avukatlar işkence ve zalimane davranış suçlarında suçun insanlığını

ortak değerlerine karşı işlendiği için hiçbir zaman zamanaşımının işlemeyeceği belirtmişlerse de davanın sonucu değişmemiştir. Ayrıca Operasyonu planlayanlar, yönetenler ve bizzat katılanlar hakkında soruşturma dahi açılmamıştır. Kamuoyu baskısını gidermek amacı ile ancak operasyon sırasında ihtiyat görevinde bulunan bir kısım asker ve görevli hakkında göstermelik davalar açılmıştır. Bugün bu davalar da beraat yahut zamanaşımı kararlarıyla birer birer bitirilmektedir. O dönemde Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürü olan Ali Suat Ertosun'un Yargıtay üyeliğine getirilmesi, 2004 yılında hükümet kararıyla Devlet Üstün Hizmet Madalyası verilmiş olması ve Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu üyesi olması davaların seyrini ortaya koyar niteliktedir. Katliamın üstü örtülerek unutturulmaya çalışılması, hukuk devleti ilkelerinin, adaletin ve insan hakları değerlerinin yüceltilmesi gereken olgular olarak görülmediğinin en çarpıcı örneklerinden birini oluşturmaktadır. Geçmişimizle yüzleşmeden, toplumda büyük tahribatlar yaratan antidemokratik uygulamaların gerçek sorumlularını yargı önüne çıkarmadan, demokrasiyi geliştirme vaadiyle iktidar olan hükümetler, bunu bir iddia olmaktan öteye götürmeyecektir. Bu endişelerle gerçek faillerin yargılanmadığı, açılan davaları ise birer birer düşürerek unutturulmaya çalışılan "Hayata Dönüş Operasyonu" nun üzerine cesaretle ve kararlılıkla gidilmesi için bir araştırma komisyonu kurulmasının gerekli olduğunu düşünüyoruz.